

Upozorňujeme, že výchozí [sk](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

slovenština

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Swipe to change

Rodičovská zodpovědnost – právo péče o dítě, právo na styk s dítětem

Slovensko

1 Какво на практика означава правният термин „родителска отговорност“? Какви са правата и задълженията на носителя на родителска отговорност?

Podle slovenského zákona o rodině (zákon č. 36/2005, o rodině a o změně některých zákonů) a příslušné judikatury rodičovská odpovědnost (tedy rodičovská práva a povinnosti - péče o dítě) zahrnuje zejména výkon péče o dítě, jeho vyživovací povinnost, zastupování a správu majetku dítěte.

2 Като общо правило, кой носи родителска отговорност за детето?

Rodičovská práva a povinnosti vůči dítěti Rodiče sdílejí bez ohledu na to, zda se dítě narodilo v manželství, či mimo něj, a zda manželé žijí společně, či nikoliv (jsou sezdáni, odloučeni či rozvedeni).

Rodiče mohou být ze závažných důvodů zbaveni svých rodičovských práv a povinností (popřípadě může být výkon jejich rodičovských práv a povinností omezen) rozhodnutím soudu v souladu s ustanovením § 38 odst. 4 zákona o rodině.

Soud může přiznat výkon rodičovských práv a povinností nezletilému rodiči staršímu 16 let za účelem zajištění osobní péče o nezletilé dítě, a to za podmínek stanovených v § 29 zákona o rodině.

3 Ако родителите не са в състояние или не желаят да упражняват родителска отговорност за детето си, може ли друго лице да бъде назначено на тяхно място?

Ano Jestliže jsou oba rodiče právně nezpůsobilí, byli zbaveni rodičovských práv a povinností nebo zemřeli, ustanoví soud dítěti poručníka, který jej bude osobně vychovávat, zastupovat a spravovat jeho majetek.

4 Ако родителите се разведат или се разделят, как се решава въпросът за родителската отговорност за в бъдеще?

Soud musí rozhodnout o způsobu rozdělení a výkonu rodičovských práv a povinností (i v případě, že oba rodiče vykonávají rodičovská práva a povinnosti i nadále společně), popřípadě potvrdí dohodu rodičů.

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona o rodině „[se] rodiče nezletilého dítěte, kteří spolu nežijí, mohou kdykoliv dohodnout na způsobu výkonu rodičovských práv a povinností. Pokud se nedohodnou, soud může i bez návrhu upravit způsob výkonu rodičovských práv a povinností, zejména určí, kterému z rodičů svěří nezletilé dítě do osobní péče (*osobná starostlivost*). Ustanovení § 24, 25 a 26 se použijí obdobně“.

5 Ако родителите сключат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви формалности трябва да се спазят, за да стане споразумението правообвързващо?

Dohoda rodičů o způsobu výkonu jejich rodičovských práv a povinností musí být schválena soudem.

6 Ако родителите не могат да постигнат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви са алтернативните средства за разрешаване на спора, без да се стига до съд?

Mimosoudně je spor možné řešit prostřednictvím mediace podle zákona č. 420/2004 o mediaci. Tento zákon se vztahuje i na spory vyplývající ze vztahů upravených zákonem o rodině. Mediace je mimosoudní způsob řešení sporů, v jehož rámci zúčastněné strany za pomoci mediátora řeší spor plynoucí z jejich smluvního nebo jiného právního vztahu. Dohoda, kterou manželé v rámci mediačního řízení dosáhnou, musí být učiněna písemně a pro zúčastněné strany je závazná.

7 Ако родителите стигнат до съд, по какви въпроси, свързани с детето, съдията може да постанови решение?

V zásadě může soud rozhodnout o jakékoliv otázce, s výjimkou svěření dítěte do péče některému z rodičů. Jen jednomu z rodičů může být dítě svěřeno do péče pouze v případě, že druhý rodič byl zbaven výkonu rodičovských práv a povinností. Obvykle soud rozhodne o tom, kterému z rodičů bude dítě svěřeno do osobní péče, který bude dítě zastupovat a který bude spravovat jeho majetek. Rozhodne rovněž o tom, jak bude rodič, kterému dítě nebylo svěřeno do osobní péče, přispívat na jeho výživu, nebo potvrdí dohodu rodičů ohledně stanovení výživného.

8 Ако съдът реши единият родител да има еднолично попечителство над детето, означава ли това, че този родител може да решава всички въпроси, свързани с детето, без предварително да се консултира с другия родител?

Pojem „rodičovská odpovědnost“ nelze v kontextu slovenského rodinného práva přeložit jednoznačně. Slovenské rodinné právo používá pojem „rodičovská práva a povinnosti“, které vždy rodiče sdílejí (takže dítě nemůže být nikdy svěřeno do „výhradní péče“ pouze jednoho z rodičů, ledaže druhý rodič zemřel, není plně právně způsobilý nebo byl zbaven svých rodičovských práv a povinností). Od toho je třeba odlišovat svěření dítěte určité osobě do „osobní péče“. Bylo-li dítě svěřeno do osobní péče pouze jednoho z rodičů, může tento rodič rozhodovat ve všech rutinních otázkách každodenního života dítěte, aniž by k tomu potřeboval souhlas druhého rodiče; ke všem důležitým rozhodnutím týkajícím se výkonu rodičovských práv a povinností (správa majetku dítěte, přestěhování dítěte do zahraničí, státní občanství, udělení souhlasu s poskytnutím zdravotní péče, příprava na budoucí zaměstnání) je však souhlas druhého rodiče nezbytný. Nemohou-li se rodiče na řešení určité otázky dohodnout, rozhodne na návrh jednoho z nich soud.

9 Ако съдът реши родителите да имат съвместно попечителство на детето, какво на практика означава това?

Soud může dítě svěřit do střídavé osobní péče (tedy do společné péče) obou rodičů, jestliže jsou oba způsobilí dítě vychovávat, mají zájem o dítě osobně pečovat, je-li takové opatření v zájmu dítěte a umožní-li to lépe zajišťovat jeho potřeby. Jestliže se alespoň jeden z rodičů vysloví pro střídavou osobní péči, je soud povinen zkoumat, zda je společná péče v zájmu dítěte.

Viz odpovědi na všechny předchozí otázky, zejména odpověď na otázku č. 8.

10 Към кой съд или орган трябва да се обърне, ако искам да подам молба за родителска отговорност? Какви формалности трябва да се спазят и какви документи трябва да приложа към молбата си?

Soudem příslušným pro podávání návrhů ve věci rodičovských práv a povinností je okresní soud, v jehož obvodu má nezletilé dítě bydliště. Není třeba splnit žádné formální požadavky, ani dokládat žádné listiny, protože jde o řízení, které soud může zahájit i bez návrhu. Předkládání listin závisí na obsahu návrhu; obvykle je třeba přiložit rodný list dítěte.

11 По какъв ред се решават тези дела? Съществува ли бързо производство?

Řízení je zrychlené a méně formální. Soud může přijmout předběžné opatření, a to ve naléhavých případech.

12 Мога ли да получа правна помощ за покриване на разходите по производството?

Všechna řízení ve věcech úpravy rodičovských práv a povinností jsou osvobozena od soudních poplatků. Systém právní pomoci na Slovensku se v současnosti omezuje na osvobození od soudních poplatků a na bezplatné ustavení právního zástupce. Vzhledem k nesporné povaze řízení ve věcech rodičovských práv a povinností není zastoupení advokátem obvyklé. Pokud jsou nicméně splněny podmínky pro osvobození účastníka řízení od soudních poplatků, může soud i bez návrhu bezplatně ustavit právního zástupce, včetně advokáta, jestliže dospěje k závěru, že právní zastoupení je pro účinnou ochranu práv této strany nezbytné.

Účastníky, kteří zažádají o ustavení advokáta a kteří splní podmínky stanovené pro osvobození od soudních poplatků, soud odkáže na Centrum právní pomoci (Centrum právnej pomoci). Soud účastníky o této možnosti poučí. Soud může účastníka zcela nebo zčásti osvobodit od soudních poplatků, jestliže je to odůvodněno okolnostmi případu a jestliže toho účastník nevyužívá svévolně nebo v případech, kdy zjevně nemá naději na úspěch či tak postupuje za účelem maření výkonu spravedlnosti. Pokud soud nerozhodne jinak, uplatní se rozhodnutí o osvobození na celé řízení a má retroaktivní účinky. Poplatky, které účastník osvobozený od soudních poplatků uhradil před přijetím rozhodnutí o osvobození, se však nevracejí.

Centrum právní pomoci poskytuje právní pomoc a zajištění těm fyzickým osobám, které vzhledem ke své ekonomické situaci nejsou s to při zajištění výkonu a ochrany svých práv využít profesionálních právních služeb. Rozsah jejího poskytování se řídí zákonem č. 327/2005, o poskytování právní pomoci osobám nacházejícím se v nepříznivé ekonomické situaci.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за родителска отговорност?

Ano, proti rozhodnutí ve věcech rodičovských práv a povinností je možné se odvolat.

14 За изпълнението на решение относно родителската отговорност в някои случаи може да е необходимо да се подаде молба до съд или до друг орган. По какъв ред се извършва това?

Návrh na výkon rozhodnutí se podává u obecného soudu dítěte. Postup, který se při výkonu rozhodnutí uplatní, se řídí zákonem č. 99/1963 - občanský soudní řád.

V zásadě se použijí běžné postupy výkonu rozhodnutí (soudní výkon rozhodnutí), s výjimkou výkonu rozhodnutí týkajících se osobní péče (navrácení dítěte rodiči, kterému rozhodnutí dítě svěřuje do osobní péče). V těchto případech platí striktnější postup (pokuty, popřípadě zapojení policie nebo jiných příslušných orgánů pověřených realizací výkonu rozhodnutí).

15 Какво трябва да направя, за да може решение за родителска отговорност, издадено от съд в друга държава членка, да бъде признато и изпълнено в тази държава членка?

Soudní rozhodnutí, která se týkají rodičovských práv a povinností a která byla vydána soudy jiných členských států, podléhají ve Slovenské republice zvláštnímu postupu uznání a výkonu v souladu s nařízením rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (článek 21(1)), tedy bez nutnosti prohlásit rozhodnutí za vykonatelné.

Zainteresaná osoba však může podat návrh na prohlášení rozhodnutí ve věcech rodičovských práv a povinností vydaného v jiném členském státě za vykonatelné; v takovém případě se bude postupovat podle stanovený v oddílu 2 kapitole III nařízení.

Návrh na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí se podává k okresnímu soudu, v jehož obvodu má dítě obvyklé bydliště, a nemá-li dítě obvyklé bydliště na Slovensku, pak k okresnímu soudu v místě, kde se v současné době zdržuje, a není-li příslušnost soudu stanovena ani tímto kritériem, pak k okresnímu soudu Bratislava I.

K návrhu na uznání rozhodnutí nebo prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí musí být přiložena kopie rozhodnutí ve věci rodičovských práv a povinností, které splňuje požadavky stanovené pro ověření pravosti rozhodnutí, a osvědčení tohoto rozhodnutí, které na žádost zúčastněné strany vystaví původní soud, tedy soud, který rozhodnutí o rodičovských právech a povinnostech vydal.

16 Към кой съд в тази държава членка трябва да се обърна, за да оспоря признаването на решение за родителска отговорност, постановено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Odvolaňi je třeba podat k okresnímu soudu, který napadené rozhodnutí vydal, avšak rozhoduje o něm krajský soud. Odvolání proti rozhodnutí o uznání rozhodnutí ve věci rodičovských práv a povinností se řídí občanským soudním řádem.

17 Кое право прилага съдът в производство по родителската отговорност, когато детето или страните по делото не живеят в държавата членка на съда, или са с различно гражданство?

Slovenské soudy rozhodují o věcech týkajících se rodičovských práv a povinností pouze v případě, že dítě má obvyklý pobyt na území Slovenské republiky. Jestliže dítě na Slovensku nezdržuje, avšak má zde svůj obvyklý pobyt, popřípadě nežijí-li rodiče dítěte na Slovensku nebo jsou-li občany jiných států, ustanovení slovenského práva se uplatní v souladu s Haagskou úmluvou o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí (ozn. č. 344/2002 Z. z.) (kapitola III úmluvy).

Podle zákona č. 97/1963 o mezinárodním právu soukromém a procesním se vztahy mezi rodiči a dětmi, včetně rozhodnutí o přiznání či zbavení rodičovských práv a povinností, řídí právem země obvyklého pobytu dítěte. Ve výjimečných případech může soud přihlídnout k právní úpravě platné ve státě, k němuž má daná věc nejužší vztah, je-li to v zájmu ochrany dítěte nebo jeho majetku. Rodičovská práva a povinnosti založená právem státu, v němž dítě původně mělo svůj obvyklý pobyt, zůstávají platná i v případě, že se místo obvyklého pobytu dítěte změní. Jestliže ani jednomu z rodičů nevznikla rodičovská práva a povinnosti, které uznává slovenské právo, získají tato práva a povinnosti okamžikem, kdy se místo obvyklého pobytu dítěte přesune na území Slovenské republiky. Výkon rodičovských práv a povinností se řídí právem státu, kde má dítě svůj obvyklý pobyt.

Ustanovení zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním se uplatní pouze v případě, že nebyla uzavřena mezinárodní smlouva, popřípadě pokud platná mezinárodní smlouva neobsahuje kolizní kritéria, která by určovala použitelné právo.

Kromě Haagské úmluvy z roku 1996 je Slovenská republika vázána řadou bilaterálních smluv, které obsahují ustanovení o určení použitelného práva, přičemž tato ustanovení mají v řízeních ve věcech rodičovských práv a povinností přednost před ustanoveními zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním. Jedná se o následující dohody:

Bulharsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Bulharskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Sofie, 25. listopadu 1976, vyhláška č. 3/1978 Sb.)

Chorvatsko, Slovinsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federativní republikou Jugoslávie o úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Bělehrad, 20. ledna 1964, vyhláška č. 207/1964 Sb.)

Maďarsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Maďarskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Bratislava, 28. března 1989, sdělení č. 63/1990 Sb.)

Polsko: Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Polskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných, pracovních a trestních (Varšava, 21. prosince 1987, vyhláška č. 42/1989 Sb.)

Rumunsko: Smlouva mezi Československou republikou a Rumunskou lidovou republikou o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Praha, 25. října 1958, vyhláška č. 31/1959 Sb.)

Poslední aktualizace: 14/01/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.